

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 13

Vineri 29 martie 1957

4 PAGINI, 25 BANI

Interviul nostru

AM INTRAT IN ERA ATOMICĂ

Acad. prof. Horia Hulubei ne vorbește despre perspectivele energetice atomice în țara noastră și despre rezultatele colaborării romino-sovietice în acest domeniu.

Abur, electricitate, atom...

Iată trei cuvinte cu înțelesuri foarte deosebite, dar care au totuși ceva comun între ele. Acest „ceva” este faptul că aburul, electricitatea și atomul formează titlurile a trei capitole consecutive din marea carte a civilizației omenirii, trei capitole care, deși cuprind mai puțin ca două din zecile de secole ale istoriei omului, sînt cu siguranță cele mai importante.

Dar ce înseamnă oare pentru țara noastră aceste capitole? Intr-o prezentare sumară ele pot fi sintetizate în trei date:

Anul 1853: la moara lui Assan din București începe a funcționa primul cazan și motor cu abur de la noi, cu puterea de 40 CP; cu mare întârziere am intrat în secolul aburului.

Anul 1884: la Timișoara străzile sînt iluminate de prima centrală electrică din țară, cu puterea de 120 kW; cu o întârziere de cîteva decenii am intrat în secolul electricității.

Anul 1957: lângă București se termină construirea și a funcționa primul nostru reactor atomic de 2.000 kW, primul din U.R.S.S., prima instalație cu care vom putea cereța și folosi urșia energie ascunsă în simburile atomului. De astă dată nu intrăm numai într-un nou secol al civilizației, ci într-o nouă eră, în era energiei nucleare!

Nu știu dacă cu toții înțelegem bine primul reactor atomic. Dorind a excepționalul interes pe care-l prezintă pentru țara noastră construirea acestui reactor atomic. Dorind a suși în această privință cuvîntul unei personalități de mare autoritate, l-am rugat pe tovarășul profesor Horia Hulubei, directorul Institutului de fizică al Academiei R.P.R. să ne acorde o convorbire.

Pentru început, l-am rugat pe acad. Hulubei să ne spună care este astăzi gradul general de dezvoltare a fizicii și tehnicii nucleare.

— Trebuie să știți că nici cel mai optimiști oameni de specialitate nu au bănuț înaintea marea dezvoltare pe care au luat-o în anii aceștia cercetările în domeniul fizicii nucleare și al aplicațiilor ei practice în diferitele sectoare ale vieții. N-au trecut încă doi ani de la conferința de la Geneva, și un număr mare de țări au pornit la realizări de mare amploare în tehnica folosirii energiei nucleare, în special în ceea ce privește construirea de centrale atomo-electrice. Astfel, în Uniunea Sovietică s-a întocmit un plan pe baza căruia vor fi puse în funcțiune pînă în anul 1960 un număr de centrale atomo-electrice cu o putere totală de 2,5 milioane de kilowați. Marea Britanie are un program de dezvoltare a folosirii energiei nucleare a căruia aplicare va face ca peste 10—15 ani surplusul de energie necesar țării să fie obținut de la „cuptoarele” atomice.

— Vezi d-ta — continuă cu căldură acad. Hulubei — dacă din ultima sută de ani țara noastră ocupă în Europa o situație privilegiată în privința bogăției ei în petrol, ce poate ocupa de acum înainte nu numai în Europa, dar chiar în lume, o situație privilegiată în privința zăcămintelor de minereuri uraniferi. Acestea constituie o bază solidă pentru a da la noi o mare extindere cercetărilor științifice și tehnice în legătură cu folosirea pașnică a energiei atomice. Apreciez acest lucru la justa lui valoare, statul nostru ajută astăzi cu mijloace excepționale dezvoltarea studiilor de fizică nucleară, care se fac în cadrul centrului de fizică nucleară de pe lângă Academia R.P.R. Aceste studii se dezvoltă cu rapiditate, utilizînd posibilitățile pe care ni le oferă colaborarea cu știința și industria de specialitate sovietică. Fără ajutorul sovietic, noi am fi trebuit să luăm totul de la capăt, ceea ce înseamnă că ar fi trebuit să trecem mulți ani pînă ce

Dr. ing. Dem. Urmă (continuare în pag. 3-a)

V. Cristian

O serată a prieteniei la Moscova

La Casa de cultură a rezervelor de muncă din Moscova a avut loc de curînd o seară închinată prieteniei dintre tineretul român și cel sovietic.

Un mare număr de elevi ai școlilor rezervelor de muncă din Moscova, precum și studenții romini care învață în capitala Uniunii Sovietice au luat parte la această întâlnire prietenească.

„Ora 18,30. Sălițele spațioase ale Casei de cultură sînt pline. Invitații fac cunoștință, leagă discuții animate, fac schimb de discuri. Apoi, în sală se face liniște: începe programul festiv.

În cadrul seratei, tovarășii Șaps, regizor la Teatrul „Mossoviet” și Suhomkov, din partea C.C. al Comsomolului, care ne-au vizitat țara, au vorbit tinerilor participanți despre țara și poporul nostru. În continuare, studentul Cirlință a vorbit despre viața și munca tineretului român, iar aspirantul Dumitrescu a citit scrisoarea de felicitare pe care elevii școlii profesionale nr. 4 din București au adresat-o colegilor lor moscovizi.

Începe programul artistic. „Ar-tiștii” sînt elevi ai școlilor rezervelor de muncă și studenții romini. Măiestria lor este răsplătită cu entuziasm de spectatori. Cînd apoi pe scenă apare un grup de artiști ai Teatrului de Operă din București, — care se află în turneu în U.R.S.S. — participanții ovacionează îndelung și revarsă spre rampă o adevărată ploaie de flori.

Cu acest prilej, elevii școlii tehnice „Lublîn” din Moscova au oferit reprezentanților Ambasadei R.P.R. o trusă cu scule cu rugămintea să fie predată unor elevi ai școlilor profesionale din țara noastră.

Un moment în evoluția muzicii sovietice

În primăvara anului în care popoarele sovietice sărbătoresc împlinirea a patru decenii de la nașterea, prin lupta și jertfele lor, a primului stat socialist din lume, Moscova adăpostește în interval de cîteva zile doar două congrese ale unor fauritori de frumusețe: după Congresul recent încheiat al artiștilor plastici, în ziua de 27 martie au început dezbaterile celui de al doilea Congres universal al compozitorilor. Încă din luna mai a anului 1955, Plenara a IX-a a Uniunii Compozitorilor din U.R.S.S. a alcătuit un program larg în vederea pregătirii și întîlnirii Congresului.

S-a hotărît atunci organizarea unor plenary și congrese în diferite republici și organizații regionale, precum și stimularea dezbaterilor asupra unor teme de actualitate de acut interes estetic în paginile revistei „Sovetskaja Muzika” și a periodicelor de artă.

Congresele republicane și regionale ale compozitorilor s-au succedat pe vasta întindere a statului socialist multinațional și au prilejuit trecerea în revistă a realizărilor obținute în arta muzicală ca și în muzica înaltă, profesională, de unele popoare care plină nu de mult nu cunoșteau noțiunea muzicală, dar care astăzi au ajuns la un prim stadiu de cercetare științifică a comoriilor artei populare și de prelucrare a acestora în forme simfonice și de cameră.

Republicii îndepărtate de cele două mari focare ale culturii socialiste — Moscova și Leningrad — ca, de pildă, R.S.S. Azerbaidjană, R.S.S.A. Buriat-Mongolă, Bașkiră, Marii posedă cercetători bine pregătiți ai tradițiilor artistice naționale, folclorici și muzicologi, ba chiar și primele detașamente de compozitori cu pregătire academică.

Acestea sînt fapte care vorbesc cu suficientă elocvență despre fizionomia proprie artei sovietice, a cărei bază este realismul, popular și național și al cărei conținut rămîne permanent legat de viața fauritorilor lumii socialiste.

În ultima vreme o vie activitate a caracterizat viața Uniunii compozitorilor sovietici. În dezbateri orale și în paginile revistei de artă, compozitori, critici și muzicologi au abordat, în lumina documentelor Congresului al XX-lea al P.C.U.S., problema realismului socialist, aceea a raporturilor dintre tradiție și inovație, problema efectelor nocive și deformante ale cultului personalității asupra artei, chestiunea „ingustării” dogmatice și bucherisate a caracterelor specifice ale artei realist-socialiste și multe altele.

Această dezbaterie amplă s-a ogîndit în luarea de poziție a unor creatori, esteticieni, muzicologi, față de o serie de opere muzicale sovietice eminente și de o perfectă contemporaneitate, ca de pildă frumoasa simfonie a X-a de Sosjakovic, opera „Război și Pace” de Prokofiev, judecate pînă nu de mult de către unii critici din unghiuri de vedere înguste.

Apoi dezbaterile s-au extins. Din mediul profesionalistilor intim legați de arta sunetelor, ele au început cercuri de creatori ai problemelor estetice, reflectîndu-se totodată și în paginile publicațiilor de orientare ideologică a Partidului.

Și astfel s-au reactualizat de către unii participanți la discuție și recent de către revista „Kommunist” (nr. 1-1957) în articolul „Partidul și problemele dezvoltării literaturii și artei sovietice” unele teze clasice ale esteticii leniniste, uitate de partizanii ingustării dogmatice a criteriilor de apreciere a operelor de artă realiste.

S-a reamintit că Lenin a subliniat cu multă claritate caracterul necesarității partinice al artei, dar în același

timp ei a arătat că „fiecare artist — oricine se consideră ca atare — are dreptul să creeze liber, conform idealului său, fără să depindă de cova”.

În unanimitate, compozitorii sovietici au arătat că muzica sovietică are drept sarcină principală prelucrarea creațiilor și continuarea glorioasei tradiții a clasicismului rus, că de la „grupul celor cinci” și de la Ceaikovski, creatorii sovietici trebuie să preia îndrăzneala inovatoare, dar și modul de conciliere a tradiției cu caracterul popular și național.

În lumina acestor teluri, care au apărut cu o mare limpezime în lozul dezbaterilor și frământărilor din lumea compozitorilor sovietici, s-a vădit cu o nelăgăduită claritate că procedeele formaliste și elementele subiectiviste ale decadentismului se află la antipodul trăsăturilor esențialele umaniste ale artei realismului socialist.

În timp ce adversarii artei realismului socialist se îndreptau spre o muzică de agregate sonore, de negare a tonalității, construită după legi matematice în care sensibilitatea nu are nimic de spus, muzicienii sovietici proclamă melodia ca element esențial al muzicii.

Îrități de adîncimea tot mai mare a prapăstiei ce despărta arta decadentă burgheză de arta realismului socialist, adversarii culturii socialiste au considerat ca o pagubă pentru tendințele „avangardiste” ale muzicii mondiale, angajarea lui Prokofiev, de pildă, pe calea unei arte accesibile, cu un pronunțat caracter național și popular.

Iată ce spune în această privință o lucrare de prestigiu științific, editată în Anglia. Este vorba de „Grove's Musical Dictionary”. Cînd la 2 mai 1936, după prima rezoluție a C.G. al P.C.U.S. în problemele muzicii, Prokofiev a compus povestirea simfonică „Petrică și lupul”, — lucrare în care procesul de simplificare a limbajului muzical atinge o înaltă treaptă, publicitatea engleză scria: „Prin această lucrare, Prokofiev a părăsit calea avangardismului muzical, îndrumîndu-se către sensibilitatea maselor largi care au îmbrățișat-o cu căldură — nu numai publicul din U.R.S.S. ci din întreaga lume, deși unii muzicieni occidentali priveau cu o deliberată fîrtăție noua cale a fostului campion al modernismului”.

În evoluția muzicii sovietice, de care creatorii sovietici se pot cu adevărat mîndri, dezbaterile, congresele și luările de poziție ale creatorilor și criticilor, intervenția călăuzitoare a Partidului s-au dovedit factori pozitivi pentru stimularea și orientarea creației pe drumul folosirii metodei realismului socialist. Zadarnic au cîntat și mai cîntă încă sirenele dezordonate ale formalismului, ale variatelor întreceri-pări ale „modernismului”; nava muzicii sovietice se îndreaptă cu toți cei aflați pe ea către zările vaste ale înfloririi continuei a artei realiste.

Este desigur plin de semnificație faptul că nu de mult, Aram Haceaturian, unul dintre cei mai proeminenți compozitori sovietici, într-un articol publicat în revista „Kultura i jizni” a proclamat din nou și cu o mare tărie principiul național ca bază a artei realiste, opusă formalismului. Haceaturian arată, în articolul său, că tot ceea ce este grandios în istoria muzicii — de la Bach și Beethoven pînă la Chopin și la exponenții clasicismului rus, își justifică valoarea universală tocmai prin apartenența profundă, întîmă, organică, la filonul străvechi al artei populare naționale. Apare astfel limpede că în disputa dintre realism și anti-realism, cel dintîi își lărgeste continuu zona de afirmare prin aporțul fecund al popoarelor, dotate cu o mare

bogăție artistică de un inedit cuceritor, în timp ce anti-realismul cu toate variantele sale, de la atonalism la serialism se bizuie pe acțiunea cu totul izolată de idealurile și înțelegerea maselor a clorva creatori, în goană după originalitate cu orice preț.

Congresul compozitorilor sovietici se deschide sub bunii auspicii. Dezbaterile lui vor demonstra întregii lumii că trăim în epoca în care în marea grădini multiseculară a muzicii universale, a apărut o nouă notă, ce se înțelege mereu, aceea a muzicii sovietice, exponență a unei societăți și a unui om nou. Este limpede că prin lărgirea și înfrumusețarea acestei poteci, însăși muzica universală va deveni mai bogată, mai umană, mai variată. Acest adevăr simplu adevărit de istoria ultimelor patru decenii și va fi confirmat, sîntem siguri, și de dezbaterile Congresului compozitorilor sovietici.

V. Cristian

(continuare în pag. 3-a)

Picasso Afiș pentru prietenia franco-sovietică

Intîlniri LA BUCUREȘTI

Posta a adus un număr nou, mîrșind încă a cerneală tipografică, al revistei „Inostrannaja literatūra”, care publică cele mai interesante lucrări ale scriitorilor, dramaturgilor și poezilor din toată lumea. Printre autorii care semnează în acest număr figurează și numele unor prieteni din București.

În mînt mi-a venit atunci ultima seară la București pe care am petrecut-o acasă la Mihai Beniuc. Săptămîna, împreună cu soția, ne-am primit cu amabilitate pe mine și pe tovarășul meu de călătorie — poetul Valdis Lukat. Mi-am amintit de ospitalitatea cu care am fost întîmpinați în tot timpul pe care l-am petrecut în România.

Dintre numeroasele întîlniri interesante și de neuitat, una m-a impresionat în mod deosebit. Într-una din zile, scriitorul Mihail Novicov, unul din prietenii din București, mi-a spus zîmbind:

— Miine, la Institutul de relații internaționale va avea loc o discuție asupra piesei dvs. „O chestiune personală”. Nu-ți dori să cunoașterii părerea studenților? Ei nu știu că autorul piesei se află în București...

Am primit cu plăcere invitația. Și lătm-ne la institut. Discuțiile au început. Fiește că apariția autorului venit din Uniunea Sovietică a fost neașteptată ca de-altfel și prezența

lui Mihail Novicov. Acest lucru n-a întîmplat însă pe studenți, cărora pieșe le era cunoscută din spectacolul prezentat la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. A trebuit să răspund la numeroase întrebări inspirate de dorința de a înțelege mai adînc concepția autorului. Trebuie să arăt că sarcina mi-a fost ușurată de regizori și actori care au interpretat excelent piesa. Din discuțiile studenților nu se simțea naivitatea, nici intenția de a ține un „referat pe tema...”, ci dorința de a-și spune părerea personală, de a-și exprima concepția despre viață, despre faptele oamenilor, despre bine și rău, despre ticăloșie și noblete. Unul din studenți a relatat că într-o vacanță a întîlnit un om care semăna cu Hlebnikov al meu. Un altul a vorbit despre o activitate de partid, pe care a cunoscut-o și care semăna cu Dergaceva. După părerea unui alt student, nu am procedat în mod „permițîndu-i” lui Hlebnikov — eroul principal al piesei — să preluăm, contrar statutului, carnetul de partid Dergacevici...

— Orice ați spune, acest lucru nu e în firea lui Hlebnikov — căuta el să mă convingă.

Încă la Moscova, cu mult înaintea venirii mele la București, au avut loc discuții în jurul acestui episod. A trebuit să mi recunosc greșala: într-adevăr, nu e în firea lui Hlebnikov

să procedeze așa. În cadrul discuției cu studenții romini nu mi-a rămas altceva de făcut — spre satisfacția tovarășului care mi-a pus în treabă — decît să încuvîntez și să spun că în ultima versiune a piesei am făcut această modificare.

Cu aceste impresii m-am despărțit de tinerii cu care m-am întîlnit în seara aceea.

Vreau, de asemenea, să împărtășesc impresiile despre interpretarea piesei mele la teatrul „I.L. Caragiale” — precum și despre felul cum a fost primită de public. Ca și spectatorul sovietic, bucureșteanul își exprimă indignarea față de calomnatori, caricaturisti și lași și se bucură vînzînd că triumfă adevărul de partid.

Îmi amintesc de întîlnirile mele cu artiștii de la teatrul „I. L. Caragiale”. De fapt, m-am întîlnit cu ei și l-am cunoscut — prin corespondență — cu mult înainte. Odată, la Moscova, am primit un dar din București — fotografii, minunat executate, ale interpreților spectacolului „O chestiune personală” precum și fotografii reprezentînd scene din piesă. Și iată-mă la București unde am avut prilejul s-o văd pe Aura Buzescu — pe care o cunoșteam din fotografie interpretînd cu profunzime și omeneză rolul instructorului de partid, jocul de un autentic dramatism al lui Marcel Anghelescu, care cu o seară înainte jucase în piesa „Ziaristi”. Am avut prilejul să admir joacă măiestru, cizelat, al actorilor Costache Antoniu, Tanți Cocea, Fințesteanu, Brancomir și alături de ei să văd pe tînăra actriță, plină de temperament, Eva Patrășcanu. În ajun îl admirasem pe Radu Beligan care în piesa „Ziaristi” apăruse în rolul eroului principal — personaj pozitiv, în piesa „O chestiune personală” însă el realizează printr-un joc plin de talent, pe intrigantul și ticălosul Poludin.

După spectacol ne-am întîlnit cu toții în jurul unei mese unde am avut plăcutul prilej de a mulțumi celor care au interpretat cu atîta măiestrie piesa mea. Spre regretul meu, nu mi-am putut exprima sentimentele față de Sică Alexandrescu — regizorul spectacolului — care se afla atunci în Polonia. Mă folosesc de acest prilej pentru a-l mulțumi din tot sufletul.

Cu prilejul întîlnirilor avute cu artiștii teatrului „I. L. Caragiale” s-a vădit că aceiași sentimente ne însușește pe toți: sîntem alături unii de alții în lupta pentru socialism, pentru o artă nouă, măreață, plină de îndrăzneală.

Maî este nevoie oare de vreo explicație ca să lămurăscă cele de mai sus? Credem că nu! Documentul în cauză vorbește prin sine însuși. Și mai mult decît prin însemnătatea lui locală, el este pentru orice observator atent a celor ce se petrec azi în lume — un semn al timpului nostru

Dumitru Hincu Alexandr Stein

Un semn al timpului

Cînd am plecat din Paris spre U.R.S.S. șiam că voi întîlni să și văți sovietici care în clipa ai au devenit celebri în occident” — scria acum cîva timp ziaristul francez Lucien Barnier.

Așteptările l-au fost într-adevăr împlinite și Barnier a publicat o seamă de relații interesante despre viața științifică sovietică. Unii ar putea spune că faptul îl privește. Dar mai presus de experiența lui personală, constatarea ziaristului parizian în bracă și o semnificație mai cuprinzătoare și anume recunoașterea faptului că oamenii de știință sovietici sînt astăzi celebri în lume, factori de primă însemnătate în mișcarea spre progres a spiritului uman. Așa se explică și împrejurarea că voci ca acelea ale lui Barnier sînt acum din ce în ce mai multe în Occident. Inteseul pentru știință și tehnica sovietică a crescut atît de mult, încît chiar ziarul turinului anti-sovietic ca „L'Espresso”, de pildă, a trebuit să publice în pagina întâia, cu litere de o șchioapă, știrea că la observatorul din Pulkovo savanții sovietici studiază imaginea televizată a lunii. Uniunea Sovietică a devenit un centru al științei mondiale. În cursul anului trecut, U.R.S.S. a fost vizitată de peste 300 de oameni de știință din 33 de țări. Delegații din Franța, Marea Britanie, Statele Unite, Japonia, India, Grecia, Australia, Italia și alte țări au venit pentru a lua cunoștință de activitatea instituțiilor Academiei de științe, pentru a ține conferințe și a face schimb de idei. Se pare, însă, că cercușe științifice din Occident socotesc că numai prin intermediul acestor mijloace folosite încă acum nu izbutesc să cunoască, așa cum ar dori, fenomenele științifice sovietice. Avem în fața noastră un document. Un document

care nu mai are nevoie de nici un comentariu. Este vorba de cel de al 9-lea raport anual al Consiliului consultativ pentru întămarea științifică din Marea Britanie. Raportul privește anii 1955—1956. Constată și pe care le fac autorii săi — bineînțeles persoane foarte autorizate — sînt foarte caracteristice pentru starea de spirit a lumii științifice din Anglia și ar merita să fie comentate pe larg. Din păcate, spațiul nu ne îngăduie.

Regretînd faptul că numai 2 la sută din oamenii de știință englezi știu să citească rusește, în timp ce 80—90 la sută dintre ei citeșc francezeste, iar 60 la sută cunosc limba germană, autorii raportului socotesc că răspîndirea limbii ruse în Anglia trebuie încurajată pe toate căile. „Primul lucru care trebuie făcut — spun ei — este stimularea predării limbii ruse, o limbă modernă importantă, în școli și universități...”. În al doilea rînd, raportul se oprește asupra necesității presante de a procura, într-o măsură mult mai mare decît pînă acum, literatura științifică și tehnică sovietică, iar după ce propune întămirea unei secții ruse pe lângă Biblioteca Națională Științifică și a unei săli de lectură speciale pe lângă British Museum, raportul conchide că existența „unui sistem efectiv de referate sau de sumare din publicatiile științifice și tehnice rusești într-o măsură cît mai mare prin extinderea actualului sistem” este o sarcină urgentă.

Maî este nevoie oare de vreo explicație ca să lămurăscă cele de mai sus? Credem că nu! Documentul în cauză vorbește prin sine însuși. Și mai mult decît prin însemnătatea lui locală, el este pentru orice observator atent a celor ce se petrec azi în lume — un semn al timpului nostru

Dumitru Hincu Alexandr Stein

Carnetul scriitorului

Petru Movilă

„Să lupți bărbătește pentru libertatea patriei și a poporului tău”. Aceste cuvinte, scrise cu mîna lui pe o carte bisericească tipărită la Kiev, Petru Movilă, călugăr moldovean împîmîntit în Ucraina, le trimite fratelui său Eremie, ajuns domn al Moldovei.

Ce l-a îndemnat pe acest fiu și frate de vooz să îmbrace halna monahală și să-și părăsească țara, nu se poate ști. Și-a părăsit pîmînturile natale, dar nu le-a uitat niciodată.

Și nu numai la Moldova, dar și la Muntenia și la Ardeal, se gădea Petru Movilă, fie ca simplu călugăr, fie ca arhiepiscop, tipograful, episcop și, mai tîrziu, mitropolit al Kievului.

Acest vîlstar domnesc, care s-a lepădat de mîrșile și zădărniciile lumesci, și-a închinat întreaga viață culturii rusești, culturii generale. Nu o dată numele său de cîltor a fost pus alături de celălat Petru, marele țar, întemeietor al imperiului.

Născut în 1596, Petru își face studiile la Lvov, oraș cu care familia Movileștilor avea legături străvechi. Încă de tînr, el se închină activității cultural-religioase, întemeiază tipografia, unde se tipăresc și cărți de știință, nu numai bisericești.

La 37 de ani (în 1633) este ales mitropolit al Kievului. Acolo pune bazele unui colegiu menit să purifice, să spiritualizeze, să înalțe viața monahală, punînd-o în slujba progresului, la care studenții învață nu numai teologia, dar și delectările teatrale.

Tinerii teologi au fost și primii actori din Rusia. Ei începură să se producă în public, la început recitînd monologuri, apoi reprezentînd scene biblice, alternate cu înfîlșări comice, menite să stragă și să desete mulțimile. Acești vîltozi proși purtau vestimentație de păpuși, avel vertepii ucrainean care, nu trece mult, și e adus în Moldova și în Muntenia și e numit vicleim.

Cîntar, predicator, tipograful, în curent cu mișcările religioase din Ucraina și din pîmînturile învecinate, Petru Movilă e veșnic prezent, tipînd și răspîndind mil de cărți, veghînd la luminarea popoarelor pe care le păstorea.

Spirit larg, progresist, oare ce-ar fi putut el face, rămînd la Iași, unde Alexandru Lăpușneanu și Ion Vodă cel cumplit, strămutaseră de la Suceava, reședința Moldovei? Ce mijloc ar fi avut el la îndemna ca să-și îndeplinească înaltele-i teluri?

La Kiev, înțeleptul și luminatul hatman Bogdan Hmelnițki și cazaci săi, apărut cu dîrzenie în Ucraina de atacurile turcilor și ale polonezilor, pregătind unirea definitivă cu Moscova.

În această epocă de renaștere, Petru Movilă joacă un rol de seamă. El întemeiază, ajutat de un alt român, Silvestru Kossov, tipografia în Kiev, Vînia, Lvov și alte centre.

Cunosător și iubitor al anticității, imprimă cărți de istorie, precum și pagini din propriile sale amintiri, în care vorbește cu duioșie despre tîneretea-i moldoveană, evocînd personaje și fapte din țara de obîrșie.

Trimite profesori ucraineni la Iași, unde Vasile Lupu înfîntase un colegiu după modelul academiei ecleziastice de la Kiev. Tipografia dîrătită de Petru Movilă, Vasile Lupu o instalează în mnaștirea Trei-Ierarhi. Vlădica de la Kiev ajută și pe muntenii, trimițînd și acolo elevi de al săi, mențiți să înlocuască pe călugărul grec, care începeau să fie oculte de populațiile moldovene și muntenie. Și lui Matei Basarab îi trimite dascăli și o tipografie, pe care voevodul valah o așează în mnaștirea de la Cîmpulung.

Cărți bisericești, cărți de istorie, cărți de legi (pravile), cărți de învățături spre folosul obștesc, — a rispiți cu dîrnăcie acest felor de vooed care, dac-ar fi rămas în Moldova lui sărac, n-ar fi putut deveni una dintre marile figuri culturale ale Rusiei, ale tuturor acestor părți ale pîmîntului...

Victor Eftimiu

ORIZON

Vitrina

O alegere de „Opere alese” din activitatea unui scriitor este totdeauna o oglindă în care personalitatea artistică a creatorului respectiv se reflectă într-o imagine globală ce cuprinde toate dimensiunile ei, cu întreaga coloratură poetică și psihologică a talentului său. Prospătaul volum de „Opere alese” tradus și publicat de editura Cartea Rusă reușește să ne înfățișeze o astfel de imagine bine conturată a scriitoarei Vera Inber, cu a cărei operă, cunoscută oarecum fragmentar din cele câteva traduceri publicate mai înainte, luăm acum contact într-un mod mult mai definitoriu în ceea ce privește specificul artei sale.

Însemnările din anii eroici ai blocadei Leningradului, Vera Inber nu vorbește decât despre ceea ce a văzut și a trăit personal, nu împărtășește decât experiența proprie, în care sensibilitatea scriitoarei se împletește în permanență cu frământările, luptele și eroismul oamenilor în mijlocul cărora trăiește. Fostă în intimitate cu mijloc de expresie, scriitoarea nu cade însă niciodată în manierismul care a devenit formula l-ur putea genera. Vera Inber este o scriitoare realistă și marele ei talent augurăște oamenii și evenimentele ce i se perindă prin față cu o măiestrie și o forță de sugestie proprie tehnicii realismului socialist.

Vera INBER: „Opere alese”

În volumul de față sub titlul „Opere alese” sunt cuprinse trei ani de viață a scriitoarei Vera Inber care a trăit în condiții deosebit de grele, dar care a reușit să scrie și să publice. Într-adevăr, ea declară în această privință: „Epoca noastră nu este o epocă a desperanțelor și a recelului, ci o epocă în care oamenii au reușit să ridice fațetele de duritate, înregistrate pe viu, desfășurate sub ochii ei la dimensiuni de epopee. În asta rezidă, de fapt, însăși substanța intimității socialiste a Verei Inber.”

Scriitoarea înzestrată cu mari resurse lirice și cu o sensibilitate mare, Vera Inber creează din experiența personală cu palatul de luptă al forțelor ridicate din sinul poporului și pune todeauna în slujba cauzei socialiste un operă epică a cărei pregnanță asupra cititorului e cu atât mai mare cu cât poartă pe ceea ce faptului trăit, a unei existențe transpusă nemilofic în imagini artistice de o puternică sugestivitate.

Pericle Martinescu

Mă întorcem cu tramvaiul dintr-o suburbie, unde fusesem pentru o treabă întâmplătoare. Remorca era goală, așa că trecu pe platforma din față și ocupă un loc lângă fereastra deschisă. Mișcările drăgii carterele mărginașe ale Moscovei, orașul copilăriei mele. Priveam plin de voie bună căsuțele de lemn cu ferestrele împurpurate de razele asfințitului, copaci bătrâni, în ale căror ramuri stufosă poposise amurgul sfios de septembrie, fevile conductorilor de apă din mijlocul băltoarelor netede, care reflectau norii trandafirii. Până aici răzbată mirosul de pămînt cald, de frunze o-filite și un iz amar de ciuperci.

eram acel care mă simțeam cuprins de invidie — o invidie plină de bună-voință față de necunoscutul care era prietenul acestei fete frumoase. Mă străduiam să mi-l închipui. Nu știu de ce, mi-l închipuiam înalt, spătos, blond, puțin cam stîngaci și timid. Dar — mai ști? — poate că în realitate e urît, însă uimitor de inteligent și de bun.

Paralel cu vagonul nostru, în dreptul platformei pe care stătea fetele înaintea un camion uriaș de opt tone. Ori de cîte ori tramvaiul marea viteza, pornea și camionul mai repede, iar atunci cînd tramvaiul mic-

de absorbit, înclt atenția încordată cu care începusem să urmăresc discuția lor nu putea să le sperie. Dar iată că tramvaiul începu din nou să hurde — străbătea piața — și cuvintele lor se înecară în acest zgomot asurzitor.

La stînga noastră se mișcă schelăria unei noi construcții. Descriind un semicerc uriaș, o macara imensă ridică pe un cablu nevăzut un container cu cărămizi. Era departe de noi, dar părea că săgeata ei ajurată, ce atîngea parca cerul gingaș și luminos de amiază, trecuse în zbor deasupra pieței, a tramvaiului, dîndu-ne fiori. Privi-

Cea mare zimbi îngăduitoare: — Parcă asta e totul? — Dar cum așa? — zise cea mică, zguduită. — Dacă sîntei soț și soție trebuie neapărat să vă căsătoriți. Altfel cum se poate? — Efectiv, care nu încercase încă sentimentele de care era cuprinsă prietena ei, păru din-odată ea mai în vîrstă. Chiar și în glas i se iviră accentul noi, ferme. Mai mult chiar dect admiratia ei copilărească și entuziasă dinaintea vorbeli trîdău și mai mult cît era de candidă. Prietena ei simți pe dată lucrul acesta.

— Eu însă pricep! Nu pot să-ți explic, e un lucru foarte complicat, Cîndva ai să înțelegi și tu așa cum și eu înțeleg... — „Nu înțelegi nimic! — aș fi vrut eu să-l spun. — Nici măcar nu înțelegi că prin fraza aceea sforțoasă ei se și considera de acum delegat de linie!”

O privi. Era atît de tînără, curată, nelîmărită nici de îndoeli, nici de dezamăgiri, atît de încrezătoare și frumoasă! Și mă întrebai: ce alt-ceva în afară de nenorociri, poate să-i aducă aceste fete tinere, care abea să pășiră în viață, omul acela vîrstnic, care și urmărește precis și rece felul ce și l-a propus?

Tramvaiul mergea acum mai încet, oare deosebi! la stopuri, spunîndu-se regulilor severe ale circulației. Fața mai mare începu să se agite. Deschise poarta, scoase o pudrerie, plătă, aurită, și apropiindu-și-o de față se privi îndelung în oglindă. Cu unghia degetului mic își mîngîie pleoapele, sprîncenele, își strînsese după ureche o șuviță de păr. La sfîrșit ascuse pudriera, pocnind tare încheietoarea poșetei.

— Cobori? — o întrebă prietena cu sîfială. — Da!... — Instinctiv, cea mică dădu să se așeze în fața prietenei sale. Era greu să înțelegi ce ascunde gestul acesta al ei: dorința de a o proteja, de a o apăi sau de a-i exprima duioșia ei plină de neliniște. Dar cea mare nu observase nimic. De pe acum era departe, în lumea unde nu e loc nici pentru această prietenie copilărească, nici pentru această sinceritate. Se și despărșise de prietena ei. Cu un gest absent îi luă mina, l-o strînse ușor, și porni spre ieșire.

Tramvaiul intră în stație. Încă înainte de a se fi oprit, fata scrisese sprîncenă, pierzîndu-se apoi în mulțime.

Cînd tramvaiul se puse din nou în mișcare am zărit-o pentru o clipă. Mergea cu pas elastic și puternic purtîndu-și sus capul și mic și frumos. Privea el era ațîntit drept înainte. Și nici nu vedea cum, aplecînd mult peste platforma tramvaiului, prietena ei o petrecea cu privirea.

IN TRAMVAI

Schiță de Iurii Naghibin

șora viteza își încetinesc și camionul mersul. În cabină, la volan, ședea un sofer tînăr, cu minceile sufocate. Avea o față lată, bronzată, dinții albi și părul buclat. Aplecîndu-se în afară prin geamul mașinii îl privea fetele cu o admirație neprefăcută. Vîntul ce sufla din față îi lîpea șuvițele clorionate ale părului de fruntea bombată, deschisă.

Aruncînd o privire piezișă spre sofer, fata cea mică șopti ceva la ureche celei mai mari, apoi izbucni într-un ris reținut. Cea mare amuncă o privire distrasă spre cabina camionului, o lumecă pe fața făcîndu-i roștii cu indiferență:

— Un băielandru! — Dar cum se mai uită la tine! — Mare lucrul... Dar mai înții că nici nu se uită la mine, ci la tine. — Doamne, dar cum să se uite cîneva la mine cînd sîntem împreună! Aceste cuvinte le rostise fără invidie și fără obidă, cum ai spune un adevărat îndebște cunoscut.

Tramvaiul coti brusce la stînga, în alea de arțari, iar camionul o luă la dreapta pentru că alea nu avea drum pentru mașini. Fata bronzată, lată, a șoferului se zări pentru ultima dată — apoi camionul dispăru.

— Dar oare e bine că prietenul tău e cu alții ani mai bătrîn ca tine? — Întrebă cea mică, cu gîndul poate la frumosul sofer de adineori.

— E alt de interesant să te afli în preajma lui! Cunoaște altele! A fost pretutîndeni. Închipuște-ți, l-a cunoscut pe cei pe Maiaovski, a vorbit chiar cu el!... — Nu mai spune... — Și timp de o clipă, fata cea mică rămase pe gînduri.

— Așa dar e bătrîn de tot, ca Viktor Semionovici al nostru. Tîl a mintești — profesorul de matematici? — Și începu să rîdă.

— Proștoul — spuse moale cea mare, Viktor Semionovici e cu un poloboc, în timp ce el e frumos, zvelt... — Nu mai spune? — Și fata și mijl ochii săi verzi, buni. Și nu te temi de el?

— De ce să mă tem? — Știu eu. Eu m-aș teme grozav. — Eu nu mă tem cîtuși de puțin. Zău! — Și, în contrast cu afirmația ei trufașă, un suris trist se ivi o clipă pe fața frumoasă, însuflețită a fetei.

Întrebările ceva. Omul acela era desigur cu mult mai în vîrstă și cu mult mai puternic dect fata aceasta. Imi reveniră în gînte fîrturi din frazele pe care le-am prins atunci cînd fetele s-au urcat în vagon. „El mi-a spus: dă-mi un telefon...” „Mi-a spus: „să vii...” „Mi-a spus...” Și nici măcar o singură dată n-am auzit ca dorința a aceasta imperativă să îi permit de la ea. Dar chiar și în felul cum vorbea despre dînsul nu se vedea că relațiile dintre ei sînt bazate pe egalitate, dependență. Surisul trist, trădînd stăbucine, pe care locmai îl surprinsesem era ca o reflectare a acelei subordonări de care ea încă nu și dădea seama, poate, dar care îi apăsa sufletul cu o greutate necunoscută.

Nu știu de ce mi sîntu cuprins pe care poporul rus a fost nevoit să-l susțină timp îndelungat. Astfel de cîntece erau o negare a timpurilor grele prin care trecea poporul și exprima nădejdea că el își va recăpăta independența. Viteja eroilor făcîră de imaginația poporului era o dovadă a propriilor lui însușiri care aveau să-l ducă la eliberare. Iliu Muromet, Dobrinu Nikitici, Aliosu Popovici și multe alte personaje din biline simbolizează viteja și forța poporului rus.

La rîndul ei zbuciumata istorie a poporului român, care a înregistrat cîteva veacuri de luptă împotriva stăpînirii turcești, a constituit un climat propice pentru realizarea artistică a unor eroi și teme asemănătoare. Împilat în veacurile trecute poporul nostru își găsea echilibrul sufletesc creînd frumoase balade cu vastă circulație orală. În ale poporului își manifesta setea de libertate, încrederea în puterea sa și cultul vitejiei. În baladele noastre voinicești și mai tîrziu în cele haiducești erau relevate trăsături morale tot atît de tînalte ca cele ale eroilor din biline.

Cîntecele bătrînești aparținînd poporului românesc și bilinele ruse au izvorît în împrejurări istorice-sociale asemănătoare. De aceea credem că nu e de prisos să evocăm unele similitudini.

Iliu Muromet, cel mai popular bogatîr (erou de biline), amintește de Novac, personaj principal într-un mare număr de balade românești. Ca și eroul din epica rusă, Novac apare în genere bătrîn; puterea îi stă nu numai în țîria brațului dar și în înțelepciunea căpătată printr-o lungă existență. Dragoste de pămînt și nu de glorie, devotamentul pentru popor și nu pentru cneaz sau domnitor, îi face să-și folosească forța în interesul apărării patriei, Iliu Muro-

rea fetei mai tînere urmări zborul în al macaralei cu o atenție încordată, bucuroasă.

Cea mare nu observase nici macara, după cum nu observase nici mina veselă a prietenei sale. Buzele ei continuau să se miște pronunțînd cuvinte ce nu se auzeau. Era absorbită cu toată inaccessibilității oricînd fapt exterior.

Dincolo de ferestre apăru din nou frunzișul ruginiu, tremurător al copacilor pe jumătate desfrunziți. Tramvaiul porni mai încet, frunzele uscate trosniră moale sub roți. Din nou deslușii vocile acestor vecine întimplătoare.

— Pleci într-adevăr cu el? — Întrebă cea mică, stringînd la piept degelele prietenei îndoite în pumnii ei mici.

— Da! — răspunse aceasta scuturîndu-și capul. — Și vă luați? — O să fim ca soț și soție. — Și vă căsătoriți? — Întrebă cea mică, plină de entuziasm.

— Nu înțelegi nimic! — zise ea tărăgînat și pentru prima oară în tonul ei se simți un oarecare dispreț. Cea mică își tîguli buzele a supărătoare. Simți că și cuvintele ei, mai ales tonul cu care fuseseră ele rostite, o împingeau undeva departe — departe, în lumea copilăriei, de unde scurta și amelițoarea încredere a celei mari o scosese pentru cîteva clipe.

— Probabil că sînt proastă — zise ea cu umilință. — Dar de ce la voi toate sînt atîfel dect se cuvîne? — Spunînd aceste roșie temlindu-se că vorbele ei ar putea să pară jignitoare prietenei sale.

— Parcă la asta îi-e gîndul cînd iubești? — zise ea. — Și eu credeam înainte că bărbatul pe care-l voi iubi o să devină soțul meu. Dar parca puteam atunci să știu că o să înțeleg un astfel de om? Nici nu poți să-ți închipui ce fel de om este, —

Mihail Lvov
Credința
Ca pe-o povară-o poartă unii, țepăni,
Așa cum căli-și poartă hamul strîm,
Nu-n nici curaj să-l zvrile de pe greabăn,
Nici halu-n care sînt nu-l văd, nu-l simt

Li-l altora ca setea și ca zborul,
Ca inimii încrederea-n minuni,
Ca-ncrederea escadrei în fiorul
Aripelor, nainte de furtuni.

In romînește de Emil Manu

Elemente comune in epica populară rusă și romină

mei și Novac sînt caracterizați prin prudență și un tact propriu maturității. Prin asta el se diferențiază psihologic de voinicii mai tineri cu firi zvrăpate, cum sînt bogatîrul Aliosu Popovici din biline sau Gruia din cîntecele noastre bătrînești. Iliu și Novac sînt înșă mai curajoși și mai puternici ca cel tînăr. De aceea sînt respectați și temuți atît de către prietenii cît și de dușmanii. Între bilinele care sînt în evidență viteja lui Iliu Muromet și baladele privitoare la Novac nu sînt apropieri tematice prea mari. Motivul luptei împotriva vrăjmașilor patriei, care stă la baza celor mai multe din aceste creații, capătă pecetea puternicei originalității a popoarelor care le-au creat. Găsim totuși unele asemănări de situații.

În cea mai populară baladă despre Novac, cunoscută sub numele de Novac și corbul, Gruia-n Tarigrad și Gruia și vulturul, bătrînul nostru erou se duce la Tarigrad travestit din prudență în vestiminte călugărești. Acolo, prin luptă neînfrîcată cu turcii, salvează din temniță pe fiul său Gruia. Vestiminte călugărești, care în evul mediu puteau feri de ochii Iliu Muromet prefăcut în hagiu, în răspîndita bilina Ivan și Iodilce, atunci cînd se duce la Tarigrad (în unele variante la Ierusalim) să elibereze dect închișoare pe „tarul” Konstantin Atulevici și pe soția acestuia Apraxia (în alte variante pe Konstantin Bogolubov și Elena Aleksandrovna). Pentru a putea să-l salveze, Iliu înfrînge pe monstrul Iodilce, Izdolice sau Giudice, o personificare a dușmanilor Rusiei.

În genera Iliu și Novac sînt invincibili. Ei nu găsesc pe alții care să-l întrecă în vitejie și voinicie. Poporul rus și cel român au știut să scoată în relief în mod similar această calitate a lor. De aci asemănarea dintre bilina Iliu și Sokolnik (variantea V. Sipovski, Istoricaskaia hrestomatia po istorii ruskoii slovenosti, tom I.) și prima parte din balada Novac și Balaban (apărută în revista Tara nouă în 1887). În bilina Iliu și Sokolnik bătrînul vitezez înfruntă pe un tînăr care se laudă că poate să învingă pe oricine. Ei se bat înții cu armele, care se rup, apoi numai cu ajutorul minilor. Bănuind probabil că cineva, tot atît de voinic ca dînsul, nu poate fi dect din familia sa, Iliu îi întrebă pe rival cine este. Cu adevărat, necunoscutul era Sokolnik, fiul unei oarecare Latrgorika cu care Iliu concepuse un copil. Atunci Iliu Muromet, bucurîndu-se că și-a recunoscut urmașul:

„L-a luat de mina dreaptă
L-a strînut pe buzele de zahăr:
— Să trăiești copilul meu drag!”

Carnet

La posturile de televiziune din Stockholm au fost transmise cîteva filme sovietice de lung metraj, printre care „Poveste neterminată” și „Sadko”.

Teatrul „Evg. Vahtangov” va întreprinde în lunile aprilie și mai un turneu în Republica Cehoslovacă și Republica Democrată Germană.

Din repertoriul turneului fac parte piesele „Omul cu arma” de N. Pogodin, „Foma Gordeev” de M. Gorki, „Mult zgomot pentru nimic” de W. Shakespeare, „Filumena Marturano” de E. de Filippo, „Una” de S. Aleșin, „Oraș în zare” de Arbuzov.

La Moscova s-a deschis sesiunea Institutului pentru literatură universală „A. M. Gorki”. Închinată literaturii sovietice ruse.

În cadrul sesiunii au fost prezentate numeroase referate despre proza, dramaturgia și poezia rusă în 1956 precum și despre unele probleme ale criticii contemporane.

La lucrări lau parte scriitorii, istoricii și criticii literari.

În sala de concerte „Royal Festival-hall” din Londra a avut loc recent concertul violonistului sovietic Igor Oistrach. În program au figurat, între altele, lucrări din Beethoven, Saint Saens, Prokofiev ș.a.

Spectatorii londonezi au răsplătit cu aplauze îndelungate măiestria interpretativă a violonistului sovietic.

Artiștii Cîrucului de Stat din Moscova, care se află în turneu în Indonezia, au dat o reprezentație la palatul prezidențial din Bogora. La reprezentație au asistat președintele Sukarno, demnitari și reprezentanți ai vieții publice locale.

În Unleua Sud-Africană iubitorii de muzică manifestă un viu interes pentru creațiile compozitorilor clasici ruși în diferitele orașe au fost organizate conferințe despre creația unor compozitori ruși, printre care M. Mussorgski.

În balada românească menționată de noi, bătrînul Novac” sînd la masă „cu frate-său Balaban”, aude pe cineva care se laudă că nu are cu cine să lupte. Cel doi eroi își încearcă zadarnic puterile cu tînărul voinic. Atunci Iliu Balaban îi vine gîndul care îi venise lui Iliu. El îi spune lui Novac:

„Hal frate să-l cercetîm
C-ori ne-o fi vr-un verșor,
Ori, frate, vr-un nepoțel:
Că prea este viteaz el!”

Tînărul viteaz nu era dect loviță, fiul mamei văduve de „drumu Tarigradului” și al lui Novac. Ca și Iliu, din varianta rusă amintită de noi, Novac:

„In brațe că mi-l lua,
In față mi-l săruta”

Dar nu numai bilinele care cîntă viteja lui Iliu Muromet au unele asemănări cu cîntecele noastre bătrînești. Bilina Dobrinu și Balaurul, cu vastă circulație în preajma lacului Onega are ca temă lupta cu Balaurul, personificarea simbolică a dușmanilor Rusiei. Episoade similare de luptă cu balaurii întîlnim în numeroase balade românești (Balaurul din culegerei lui V. Alecsandri, Iovan Iorgovan și Iovan din culegerei lui G. Dem. Teodorescu etc.). Mai indicăm că bilina Dobrinu și Marinka (numai în culegerei lui I. M. Sokolov găsim șase variante) cu motivul mamei care își oprește fiul de a pleca la femei desfrînte

Cap de bărbat desen de D. A. Șmarinov

Valeriu Ciobanu

A.R.L.U.S.

Consfătuire cu secretarii consiliilor regionale

Zilele acestea la Consiliul General A.R.L.U.S. a avut loc o ședință la care au luat parte secretarii consiliilor regionale și activiștii ai Consiliului General.

A fost dezbătut, cu acest prilej, planul manifestărilor din cadrul „Decadei culturii R.S.F.S.R.” ce se va desfășura în țara noastră între 19-28 mai a. c.

Lucrările ședinței au acordat un loc deosebit discuțiilor și propunerilor privind organizarea unei vaste activități culturale-politice consacrate celei de a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, precum și pregătirilor pentru sărbătorirea tradiționalei Luni a prieteniei romino-sovietice.

Primăvara, la Oradea

Pe ogoarele regiunii Oradea tractoarele și atelele lucrează din plin în însămânțarea culturilor de primăvară. Obținerea unei producții sporite de cereale de pe fiecare hectar constituie grija principală a celor ce muncesc pe ogoare. În acest scop, în lunile de iarnă țărani muncitori au participat la cursurile agrozootehnice, au studiat diverse broșuri cu ajutorul cărora au făcut cunoștință cu regulile agrozootehnice înaintate, s-au instruit cu frunza ai recoltelor bogate, au vizitat gospodării agricole colective pentru a-și însuși experiența acestora.

Multe lucruri folositoare au învățat țărani muncitori și din experiența colhoznicilor, studiind diferite broșuri sau participând la manifestările organizate în acest scop de comisiile A.R.L.U.S.

Un rol însemnat în răspândirea experienței înaintate l-a avut „Luna popularizării muncii și vieții colhoznice”, organizată între 10 februarie și 10 martie de consiliul regional A.R.L.U.S. în colaborare cu direcția agricolă regională și secția culturală a sfatului popular regional.

Un colectiv de ingineri și tehnicieni agricoli organizat pe lângă consiliul regional A.R.L.U.S. au pregătit un bogat material documentar privind experiența agriculturii sovietice. La întocmirea conferințelor, a materialelor pentru convorbiri, jurnale vorbite etc., s-a ținut seama de specificul și preocupările țărănilor muncitori din regiunea Oradea. Având la îndemână asemenea material, comisiile raionale și comisiile A.R.L.U.S.

din satele regiunii au organizat în această perioadă peste 300 manifestări la care a participat un mare număr de țărani muncitori.

În cadrul „Lunii popularizării muncii și vieții colhoznice” comisiile A.R.L.U.S. au organizat întâlniri între țărani muncitori și oameni de știință. Țărani muncitori din mai multe sate ale raionului Secuien s-au întâlnit cu prof. univ. Sándor Török, de la Institutul Agronomic din Cluj. Ținând seama de specificul raionului, conferențiarul a vorbit despre importanța cultivării plantelor tehnice, referindu-se la experiența colhoznicilor cultivatori de plante tehnice.

Întâlniri între țărani muncitori și oameni de știință au mai avut loc în raioanele Oradea și Salonta, unde s-a discutat despre cultivarea porumbului hibrid, despre regulile agrozootehnice pentru întreținerea culturilor s.a.

De un mare succes s-au bucurat serbările populare organizate în această perioadă. Ele au avut loc în raioanele Salonta, Secuien, Chișineu-Criș, Șimleu-Silvaniei etc. Serbările s-au desfășurat cu participarea unui mare număr de țărani muncitori și au avut un program bogat și interesant.

Acțiunile ce-au avut loc în această lună la sate au constituit un prețios ajutor pentru țărani muncitori în munca lor de pregătire și desfășurare a lucrărilor agricole de primăvară, pentru asigurarea unei recolte bogate în acest an.

F. Sava

Hrană pentru marele oraș

Moscovii, în zorii zilei. Undeva, în depărtări, cerul și-a desăvârșit geana și zorile au pătruns în giganțica metropolă. Mil-lardele de lumini care spuzesc străzile și bulevardele încep să pălească în liniștea neîluminată încă de vântul marele oraș, bă-tăile omului din Turul Spovski răsună de șese ori.

Ca la o comandă, ușile stațiilor de metrou se dau grăbite în lături. Trenurile care se succed cu o precizie matematică la fiecare două minute, se umplu repede, purtând mii și mii de oameni spre locurile de muncă. Pe străzi, troleibusele, autobusele, turismele, autocamioanele într-un adevărat val motorizat, alunecă pe asfaltul umed.

Un nesfârșit convoi de auto-măturătoare face toaletă de dimineață a orașului... Ziua a pătruns de-a binelea în casele oamenilor.

Dar tabloul n-ar fi complet dacă n-am spune că, încă cu mult înainte de deșteptarea orașului, în cele 32 de piețe colhoz-nice, viața pulsa din plin. Și lucrul nu-i de mirare. Căci de apro-zivizarea celor șapte milioane de moscoviti, răspund în bună parte și colhozurile din jur. Cincizeci la sută din cantitatea totală de cartofi și legume, pe care o consumă orașul, este desăvârșit prin piețele colhoznice. Zilnic în piețele din Moscova își desăc produsele peste 20.000 de colhoznici în fiecare zi aici se vinde mai bine de o jumătate de milion de produse agro-alimentare.

Mă aflu în biroul directorului Pieței Centrale. La nedumerirea mea, omul sălăbuț cu ochelari fără ramă, nespus de amabil, îmi oferă un dosar cu telegrame.

Citeșc și transcriu: „Trimiteti mașină G.A.Z.-51 acoperită — 8 martie. Raionul TARUSKI, Colhozul Stala. Comandă Novikov Anatoli”. Iau altă telegramă: „Rog trimiteți mașină refrigerată (mașină cu pereți căpușiți pentru a menține o temperatură constantă în interior n.n.) de 4 tone pentru Koblenko G., regiunea Viliņa (peste 1500 km departe de Moscova. n.n.) Trimți avans 2000 ruble”.

Am înțeles. Poezia tropotului de cal pe drumul pietruț cu bolovani a fost înlocuită de simțona trepidantă a motorului. Mașinile sînt puse la dispoziția colhozurilor și a colhoznicilor personal de către parcul de mașini al piețelor.

N-ai decât să dai o astfel de telegramă la Moscova și mașina e gata, a și pornit către sat să încerce marșul.

Ivan Petrovici Petrov e din colhozul „Bolshevik” din Mieluzinsk. A venit de departe cu marș, a adus un vițel tăiat, cartofi, ceapă și morcovi. Pînă la ziua mai era. A sosit cele câteva trepte ale Hotelului Colhoznicilor, aflat chiar în incinta pieței, s-a odihnit un timp, și acum coboară grăbit să-și ridice carnea de la frigorifer și celelalte produse lăstate la camera specială de păstrare. Apoi s-a dus la magazin de unde a imprumutat micul inventar: un cântar, greutăți, o furculiță pentru carne (nimic nu are voie să pună mîna pe carne. La dispoziția cumpărătorului se găsește o furculiță: clientul o înfige în bucata de carne, o ridică în sus, s-o poată privi pe toate părțile și dacă-i place... cu altă mai bine!)

Ivan Petrovici a mai primit de la magazin un șorț alb ca neaua și două mîncuțe la fel de albe (acest echipament este îmbrăcat doar o singură dată, apoi este dat la spațiu).

Numai după ce a executat toate aceste operațiuni, colhoznicul are dreptul să devină vânzător.

N-am mai notat faptul că produsele supuse stricăciunii (carnea, peștele, laptele, ouăle etc.) nu pot fi puse în vânzare fără avizul favorabil al medicului.

Acum soarele trebuie să fie înalt de-o suliță pe cer, deși nu se vede căci e înouat. Zămzetul pieței s-a înțeles. Cumpărătorii se înmulțesc tot mai mult. La o tarabă, o fată cu obraji piteroși și rumeni are în față o varză albă rotundă, limbe lumea, agițată o foaie de varză înțipită în virful unui cuțit. Ceva mai încoace, grămzi de cartofi, morcovi, ceapă verde și... trifandale: castraveți verzi, ridichi de lună, roșii apăsante, guli și oște altele...

Alături, încărcat peste cap cu „marșă” — niște șiruri de ciuperci — un oarecare Volodia sau Vasia cu o căciula dată puțin pe ceată, cu moțul căzut pe frunte, strigă vesel și sugubăt: — „Cine a uitat să ia ciupercuțele?” Da, cineva uitase.

O fată cu părul ca mătasea porumbului, se foltoare și cumpără un șirag. E multumită de marș, va ieși o toacăniță gustosă... Sudul e prezent și el. Iată usturoi de Gruzia, căpățina e cif o ceapă. Mere și struguri stadiidii. Azerbaidjanul a adus fructe uscate. Raionul de pește proaspăt e bine asortat.

Mai departe, păsări tăiate, mări, grase, fructe proaspete, adunate și... mîmoza sensibilă. Da, mîmoza cu delicatele și bobile galbene, adusă cu avionul tocmai din sud. Gîngășele florii și strălucirea moscovitilor. Aproape nu e cumpărător să nu aibă în mînă un buchet de mîmoze. Au apărut și ghiocelii. Se apropie primăvara!

Dar furat de poezia ghiocelilor era să uit de planul îmbrăndă-lirii piețelor. Noile piețe colhoznice proiectate a fi construite în-tr-un viitor apropiat vor fi în întregime acoperite și înzestrate cu instalațiile cele mai moderne.

Prețurile? Nu sînt fixate de nici un decret, ci sînt influențate de mărfurile vîndute prin comerțul de stat.

De multe ori se întîmplă ca prețurile pieței colhoznice să fie sub nivelul celor de stat.

Valentina Fiodorovna din colhozul „Krasnii puti” e binevoitoare și foarte volubilă. Mă invită, nu fără mindrie reținută, să vizitez colhozul. Au radio și televiziune, club și echipe de dansuri și de teatru, cu cele mai bune voci de lapte... dar cite n-au... Promit că voi veni.

Intr-un colț de oer nori s-au spart și soarele a apărut, po-lind Moscova, oamenii și piața.

Forțata crăște mersu. De undeva, se aude vocea bătrînelului cu sulul pe frunte: — „Cine a uitat ciupercuțele...”

Moscovia, martie 1957

Gh. Gheorghidă

MOSCOVA se pregătește

pentru FESTIVAL

Afiș sovietic

Am intrat în era atomică

(urmare din pag. 1-a)

am fi putut obține rezultate apreciabile.

— Înțeleg. Am sărit și sărit nente o întreagă etapă de dezvoltări și încercări. În această ordine de idei, ce ne puteți spune despre reactorul atomic de 2.000 kW în curs de montare în țara noastră, a cărui machetă a fost admirată până acum de aproape o sută de mii de cetățeni la expoziția „Folosirea energiei atomice în scopuri pașnice”, deschisă în prezent în Capitală?

— Nu este exagerat să se spună că 1957 va fi pentru țara noastră un an de mare importanță în domeniul științelor. El va rămîne înscris în istoria științei noastre ca anul în care a fost pusă în funcțiune prima instalație de cercetări pe scară mare în domeniul fizicii atomice. Această instalație — reactorul atomic sau pila nucleară — se construiește pe lângă Institutul de fizică atomică. În momentul de față se lucrează foarte intens la montarea reactorului și peste câteva luni în locul constructorilor se vor găsi acolo numai cercetătorii. Ca tip de construcție, acest reactor va fi moderat și răcit cu apă.

— Ce întrebuințare prevedeați că se va da reactorului?

— La acest reactor specialiștii noștri vor începe imediat studiul fizicii neutronilor și studiul „corodării” radioactive a metalelor. Tot la acest DUBNA Cercetătorii români lucrează acolo în problemele cele mai noi ale fizicii nucleare.

— Toarade profesor, îngăduiți-mi o ultimă întrebare. De ce este provocată de cîteva cuninte pe care le-ați scris adineauri. Ați spus așa: „...problemele cele mai noi ale fizicii nucleare...”. Care sînt aceste probleme? Sau măcar o parte din ele?

— Problemele actuale ale fizicii nucleare sînt numeroase și unele din ele prezintă aspecte nu numai impresionante, dar care întrec chiar și cea mai vie imaginație. Într-un interval scurt de timp, de nici măcar doi ani, s-au descoperit noi particule elementare ca antiprotonul, antineutronul, diferiți hiperoni și altele. Deoarece electronul pozitiv (pozitronul) este cunoscut mai de mult, fizicienii au început să imagineze „materia văzută în oglindă” sau „antimateria”: atomi în care protonii ar fi negativi, iar electronii pozitivi. Mai este, apoi problema producerii energiei atomice pe alte căi decât fisiunea nucleelor atomilor grei și anume prin „umirea” nucleelor ușoare. Cum materia primă necesară acestei reacții nucleare este hidrogenul greu (deuteriu), se prevede că rezolvarea noii probleme va permite producerea nelimitată de energie nucleară. Nu este nevoie de prea multă imaginație pentru a înțelege ce înseamnă a avea la dispoziție o cantitate nelimitată de energie. Ceea ce acum constituie un subiect de discuție fantastică, poate deveni în viitor realitate vie: transformarea Saharei într-un „șir de roșitor”, topirea ghețurilor la poli etc.

— Ați convorbire cu profesorul Hulubei a luat sfîrșit. A luat sfîrșit tocmai atunci cînd fantazia începe să-și ia zborul, chimia în fața folosirii energiei atomice... Nu-i nimic, realitatea noastră nu este cu nimic mai puțin frumoasă decît visurile îndrăznețe ale oamenilor de știință.

— Printre factorii care condicionează ritmul dezvoltării e-

nergeticii atomice în țara noastră, problema cadrelor de specialitate nu ocupă, desigur, ultimul loc...

— Fiește, problema cadrelor este importantă și nu chiar așa ușor de rezolvat. În domeniul de specialitate în care lucrez cursurile de socializare înființate pe lângă Institutul de fizică atomică și pe lângă catedra de structura materiei de la universitate sînt menite să ducă la formarea specialiștilor necesari în fizică și tehnica nucleară. Pe de altă parte, ne bucurăm și aici de asistența oferită de Uniunea Sovietică, pe baza unui program bine stabilit. Oameni de știință romîni lucrează în prezent în laboratoarele de cercetări atomice din U.R.S.S. Pe lângă aceasta, noi facem parte din grupul celor 12 țări care colaborează în cadrul Centrului unificat de cercetări nucleare de la Dubna. Cercetătorii romîni lucrează acolo în problemele cele mai noi ale fizicii nucleare.

— Tovarade profesor, îngăduiți-mi o ultimă întrebare. De ce este provocată de cîteva cuninte pe care le-ați scris adineauri. Ați spus așa: „...problemele cele mai noi ale fizicii nucleare...”. Care sînt aceste probleme? Sau măcar o parte din ele?

— Problemele actuale ale fizicii nucleare sînt numeroase și unele din ele prezintă aspecte nu numai impresionante, dar care întrec chiar și cea mai vie imaginație. Într-un interval scurt de timp, de nici măcar doi ani, s-au descoperit noi particule elementare ca antiprotonul, antineutronul, diferiți hiperoni și altele. Deoarece electronul pozitiv (pozitronul) este cunoscut mai de mult, fizicienii au început să imagineze „materia văzută în oglindă” sau „antimateria”: atomi în care protonii ar fi negativi, iar electronii pozitivi. Mai este, apoi problema producerii energiei atomice pe alte căi decât fisiunea nucleelor atomilor grei și anume prin „umirea” nucleelor ușoare. Cum materia primă necesară acestei reacții nucleare este hidrogenul greu (deuteriu), se prevede că rezolvarea noii probleme va permite producerea nelimitată de energie nucleară. Nu este nevoie de prea multă imaginație pentru a înțelege ce înseamnă a avea la dispoziție o cantitate nelimitată de energie. Ceea ce acum constituie un subiect de discuție fantastică, poate deveni în viitor realitate vie: transformarea Saharei într-un „șir de roșitor”, topirea ghețurilor la poli etc.

— Ați convorbire cu profesorul Hulubei a luat sfîrșit. A luat sfîrșit tocmai atunci cînd fantazia începe să-și ia zborul, chimia în fața folosirii energiei atomice... Nu-i nimic, realitatea noastră nu este cu nimic mai puțin frumoasă decît visurile îndrăznețe ale oamenilor de știință.

Dr. ing. Dem. Urmă

A APĂRUT
„U. R. S. S. azi”
nr. 4

În cuprinsul revistei:

- Opera românească la Moscova
- Baikalul — lac fără sfîrșit
- Orașul atomiștilor
- Kremlinul
- Cuvinte încrucișate, umor, modă

De vânzare la toate chioșcurile de difuzare a presei. Prețul unui exemplar 1,25 lei.

F. Sava

Moscovia, martie 1957

Gh. Gheorghidă

„Soarele mic”

Poate că titlul reportajului va trezi în amintirea dumneavoastră imaginea căutătorilor de aur de tristă faimă, și veți avea înaintea ochilor scenele de cruzime și sălbăticie care au însoțit adesea descoperirea metalului prețios.

Patima și jonicia, exploatarea și erima și-au pus stigmatul lor pe înșingătaie epopee a aurului.

Nelle cuceriri despre care vă vom vorbi se petrec în timpul nostru, în altă țară, cu alți oameni.

Prin taiga nepătrunsă

Această țară este U.R.S.S., iar noii cuceritori sînt oamenii de știință sovietici. De foarte multă vreme se presupunea că pămîntul sovietic înzestrat cu uriașe bogății minerale trebuie să ascundă undeva, pe vasele sale întinse, și mine diamantifere.

Încă la începutul veacului trecut, marele savant german Alexander Humboldt, după o călătorie întreprinsă prin Rusia a făcut senzație la Petersburg declarînd că în zăcămintele de aur și platină din Ural sînt diamante. De fapt nu s-au găsit decît câteva cristale.

În deceniile următoare, aceste minerale au fost cercetate de vestitul mineralog Nikolai Koksorov, care pe bună dreptate a exclamat: — Nu, e cu neputință! Nu pot să cred că acest mărunt și fost scos din mîntîi Uralului, Natura rusă e puternică; la noi pietrele prețioase sînt gigantice.

Cercetările au continuat; din cînd în cînd pe malurile rîurilor siberiene se descopereau cristale strălucitoare, care indicau luminoasa cale a diamantelor.

Deabia după instaurarea regimului sovietic geologii au pornit să întocmească planuri de explorare a tînuțurilor siberiene. Înaintînd din ce în ce mai adînc în taiga nepătrunsă. Și într-o bună zi, un avion echipat cu

CĂUTĂTORII DE DIAMANTE

aparate de fotografie speciale își lua zborul deasupra iakutiei, rotîndu-se zile de-a rîndul pe cerul senin.

Ce interes puteau prezenta plăcile ultrasensibile pe care se imprimau panglicile șerpuitoare ale rîurilor, creșele de piatră, țesute ale dealurilor, ochiurile lacurilor, mlaștinile roșietice? Era doar un lîmț nepopulat, situat în centrul imensului podiș siberian. De ce savanții sovietici examinînd fotografiile cu stereoscopul, care dezvăluia imaginea în relief, au fost cuprînsi de neliniște și speranță, discutînd din ce în ce mai însufleții?

Unul dintre ei a spus: — Pare puțin probabil, dar totuși seamănă cu niște coșuri vulcanice.

Un altul a rostit plin de nădejde: — Poate sînt pînii de chimberlit.

Veți înțelege desigur frîmțarea și emoția geologilor cînd veți afla că pînile de chimberlit semnălizau o sursă de diamante.

Mirajul pietrei prețioase

Dar ce este chimberlitul? O rocă de un albastru-cenușiu care a luat naștere din sedimentarea straturilor geologice. Bucăci de piatră, roci cristaline, care nu spun nimic omului obișnuit, ajută în schimb pe specialiștii să refacă dramatica istorie a pămîntului, cu marile sale cataclisme și prefaceri, în care au dispărut munți, s-au prăbușit podișuri imense, s-au despărțit continente odinioară legate între ele.

Cum s-au ivit oare pînile acestea de chimberlit care au forma unor țevi ușor alungite, cu gura largită la suprafața pămîntului și îngustîndu-se pe măsură ce se înfundă în adînc? În urmă cu aproximativ 100 de milioane de ani, chimberlitul a fost împins la suprafață prin erupția vulcanilor. În loul acestor erupții, se formau în

secara pămîntului pînii adînci ce se umpleau cu lavă fierbinte. Aci se crea o presiune uriașă de zeci de mii de atmosfere în care și metalul cel mai dur devenea fluid ca o bucată de unt într-o tigăie înfierbîntată. Temperatura și presiunea înaltă au dat naștere uimitoarei pietre cu scînteieri reci și limpezi: diamantul!

Această explicație nu este unica. Unii savanți pretind că diamantul s-a cristalizat în clipa cînd magma a cristalizat prin pînile înguste de pe suprafața pămîntului. Tar alții consideră că s-a format la o mare adîncime în sol și că a fost expulzat de erupție, limpede și strălucitor.

Oricare ar fi ipoteza justă, pînija de chimberlit dezvăluia existența sigură a pietrei prețioase. Un avion îi transporta nelîmțit pe oamenii de știință la locul de pe hartă unde se vedeau pînile cu pămînt albastru. Dar pînile atît de vizibile pe hartă, păreau a fi un miraj. Ele nu se mai zăreau. Oare specialiștii aveau dreptate, susținînd că zăcămintele de diamant nu puteau fi decît la ecuator sau la tropice?

Pe urmele rocii albastre

O altă expediție se dovedi însă mai norocoasă. Într-o bună zi — era prin 1948 — sosi o radiogramă la Institutul geologic: am găsit diamante! Vladimir Belov, Mihail Odintov, Serghei Sokolov, Gîgori Fanstein, membrii expediției, înaintînd neîstovîți pe cursul mijlociu al râului Vinjeia Tunguska, au izbutit să-și vadă cercetările lor încununete de succes. În anul următor s-au găsit cristale și pe malul râului Vilui și în alte trei locuri.

Oamenii de știință sovietici au observat că în chimberlit, alături de diamante, coexistă un alt mineral: propul. Cînd schimbările brusce de

temperatură distrugeau chimberlitul, ploile cărau la vale nu numai roca fărîmîțată, ci și diamantele și propul. În acest chip, s-a ajuns la concluzia că unde se află propul trebuie neapărat să se găsească și diamante.

Pornind pe urmele propulului, expediția a descoperit într-adevăr 15 diamante destul de mari. De fapt, descoperise un important zăcămint.

Savanții sovietici nu erau totuși mulțumiți. Ei își dădeau seama că în această vastă regiune se ascundeau și alte zăcăminte. Planul cercetărilor viitoare fu schițat de geologul Nikolai Gnevîșev, care sintetizînd datele statistice obținute de expediție, delimită cu aproximație locul de unde, după părerea lui, diamantele se împărsăiau în regiune.

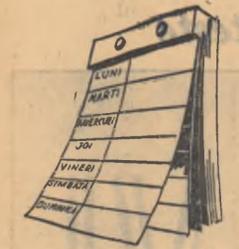
Cînd mai trîziu, cercetătorii au ajuns la locul indicat, se adevăra că Gnevîșev avusese dreptate. Membrii unor mari expediții cuceriseră tînuțurile necunoscute, înfruntînd asprime climice, primejdii, nu orbii de strălucire a pietrei prețioase, ci împinși de dragoste pentru marea lor patrie. Pentru ea își supunau la maximum de încordare voința, tenacitatea, răbdarea, necruțîndu-și nici o ostenală.

Unul din acești eroi e geologul Peter Ofiman. El a străbătut zeci de kilometri pe jos, cu barca sau cu plută, atras de giganticul bazin tungus — o depresiune formată în urmă cu milioane de ani în perioada mezozoică. Eloriturile i-au fost însă răsplătite. Geologul a descoperit zeci de pînii vulcanice. Acestea nu aveau chimberlit, dar pe baza calculelor sale, tînașa geologă Larisa Popugueva a descoperit prima pînă de chimberlit în august 1954. Anul următor a înscris pe harta geologilor sovietici noi zăcăminte diamantifere, între care cel mai important e cel de pe malul râului Piropovo, descoperit de un alt tînar geolog Vladimir Sciukin.

Îndrăzneții cuceritori ai podișului siberian puteau fi mîndri; dăruiseră patriei lor o neprețuită bogăție.

Ieronim Șerbu

Știința

vineri

In S.U.A. vameșii au confiscat a-fisele Festivalului Mondial al Tinerețului, care va avea loc la Moscova.

simbătă

In timp ce sovieticii cheltuiesc anual pentru învățământ 80 dolari pe cap de locuitor, americanii cheltuiesc 56 dolari, iar englezii numai 26 dolari.

duminică

In Germania occidentală a fost editat un prețios ghid al Moscovei, de către un institut care se intitulă „de studiere a U.R.S.S.”.

„In mod obișnuit, ghidurile sînt făcute pentru a înlesni turiștilor cunoașterea locurilor pe care le vizitează.

luni

William Douglas, membru al Curții supreme a S.U.A. a publicat recent în revista americană „Progressive” un articol consacrat Uniunii Sovietice.

marți

Senzațional!!! Ziarul „Djang” din Pakistan a făcut o descoperire epocală: rușii ar avea în India experți, baze aeriene și depozite de bombe atomice.

miercuri

După cit se pare, sintem în plină zodie a comploturilor: după cel din Pakistan, — un altul, de data aceasta regizat în patria lui Hamlet.

Colonelul Backer White, deputat englez în vizită la Copenhaga, a debitat un basm care face să pălească chiar și bogata fantezie a lui Andersen.

joi

Mesajul adresat de N. A. Bulganin primului ministru al Norvegiei Gerhardsson a stîrnit un viu interes în rândurile opiniei publice din această țară.

G. MYRDAL

își împărtășește impresiile sale de călătorie în republicile sovietice din Asia Centrală

Profesorul Gunnar Myrdal, secretar executiv al Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa, a făcut recent o călătorie prin Uniunea Sovietică.

Profesorul Gunnar Myrdal și colaboratorii săi, Mogens Boserup, director adjunct al departamentului de cercetări al Comisiei, d-na Esther Boserup, directoarea de sector și Michael Kaser, membru în biroul sectorului de cercetări, au străbătut republicile sovietice din Asia Centrală.

„Cele 11 zile petrecute acolo — a declarat G. Myrdal — le-am consacrat studiului amănunțit al faptelor. Am strîns un mare număr de informații diferite privind dezvoltarea economică și culturală.

Toate aceste informații pe care le-am cules prezintă un interes deosebit și vor fi publicate sub forma unei lucrări speciale Intocmită de Departamentul pentru cercetări economice al secretariatului Comisiei.

„In cursul călătoriei noastre — a declarat G. Myrdal ziarului „Sovetskaia Rossia” — am putut să-mi dau seama de puternicul dinamism al dezvoltării Asiei Centrale Sovietice, cu atât mai mult cu cît așusesem înainte prilejul să vizitez diverse

țări asiatice vecine ceea ce m-a ajutat să pot face unele comparații.”

Profesorul G. Myrdal a declarat că în tot timpul călătoriei sale organizată de Academia de Științe din U.R.S.S., i-au fost puse la dispoziție toate informațiile necesare în măsură să satisfacă „curiozitatea mea de economist.”

Cea dintîi conferință consacrată teoriei valorii a lui Ricardo a fost ținută în fața oamenilor de știință de la institutele economice și juridice ale Academiei de Științe din U.R.S.S. sub președinția lui K. Ostrovitnov, vicepreședinte al Academiei.

A doua conferință pe care a ținut-o prof. Myrdal a fost organizată de către Asociația pentru Națiunile Unite și a avut loc sub președinția acad. M. Mitin. Ea a fost consacrată activității Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa privind colaborarea economică interguvernamentală.

Poate trăi omul 140 de ani?

Una din cele mai pasionante probleme ale științei moderne este lupta împotriva bătrîneții.

Dacă astăzi, în țările civilizate, durata medie a vieții oamenilor este de 70 de ani, știința ne dă dreptul să sperăm că într-un viitor nu prea îndepărtat ea va fi de 120-140 ani și chiar mai mult.

În acest domeniu al luptei pentru prelungirea vieții, în U.R.S.S. a fost acumulată o experiență bogată. Constatându-se, cu sprijinul larg al statului, acestei probleme, savanții sovietici au continuat cele mai bune tradiții ale științei ruse care, prin Mecnikov și colaboratorii săi, a deschis drumuri noi în știință.

...științifică

mod deosebit în lupta împotriva bătrîneții trebuie pomenit la loc de frunte acad. A. Bogomolet.

Teoria patogenică a îmbătrînirii, aparținînd lui Bogomolet, teorie care privește îmbătrînirea propriu zisă în strins raport cu îmbătrînirea tesutului conjunctiv, este bine cunoscută în întreaga lume.

Pentru a împiedica alterarea acestui tesut care influențează puternic asupra sistemului nervos, savantul sovietic a propus folosirea cunoscutului ser numit antireticul, obținut prin injectarea la animale a unui amestec de măduvă osoasă și splină. Aplicat, tratamentul cu ser antireticul are efect stimulator asupra tesutului conjunctiv, întărind vitalitatea organismului, ameliorînd funcțiunile inimii și scăzînd tensiunea arterială.

Un prețios aport la lupta împotriva bătrîneții l-a adus și concepția marelui fiziolog I. P. Pavlov, despre funcția de coordonare pe care o îndeplinește în organism sistemul nervos și îndeosebi scoara cerebrală.

Continuîndu-i cercetările, colaboratorii și urmașii marelui savant, între care M. K. Petrova, Astratian, Speranski ș.a., au dovedit că noi

aptele cit de întemeiată este această concepție.

În lucrarea sa „Imbătrînirea și prelungirea vieții”, biochimistul sovietic Nagorani expune roadele cercetărilor sale privind modificările de nutriție ale organismului în raport cu vîrsta, cercetări menite să întredacă teoriile și concepțiile încetate.

Pline de interes sînt și lucrările savantei Olga Lepeșinskaja. Studiînd rolul substanțelor proteice în fenomenul vieții, savanta a dovedit că condensarea acestora în particule mari provoacă îmbătrînirea. Pentru temperarea proceselor biochimice și chimice ale fenomenelor de îmbătrînire ea recomandă băuturi cu bicarbonat de sodiu. Tîndu-se de acest fenomen, un alt savant, medicul igienist academicianul Frenkel, a elaborat o dietă specială, stabilînd proporția de proteine, săruri și vitamine care trebuie să intre în alimentația bătrînilor.

Toate aceste cercetări dovedesc că la Uniunea Sovietică problema prelungirii vieții care a frîntinat atîta

oamenirea, a început să capete nu numai o rezolvare teoretică dar și practică.

În țara noastră, problema a început să fie discutată de știință cam în epoca în care ideile lui Mecnikov deveniseră cunoscute în întreaga Europă.

Efectiv, medicina românească a început lupta împotriva bătrîneții abia acum 44 de ani, cînd academicianul prof. dr. C. I. Parhon a început să studieze experimental și clinic, din punct de vedere morfologic și biochimic, fenomenul îmbătrînirii, punînd bazele școlii geriatrico-românești. Ca și școala sovietică, școala românească susține că bătrînețea este o boală tratabilă. Demonstrînd rolul glandelor endocrine și în special al epifizei în mecanismul îmbătrînirii, medicul român acad. St. Milcu, Pitis și Tomorug, au prescrip un nou tratament terapeutic constînd în injectarea de extract epifisar. Experimentele făcute pe animale au avut ca rezultat evidente semne de regenerare și, pe parcurs, prelungirea duratei vieții. Pornind de la această concepție, experiențele au continuat cu extracție de tesuturi și vitamine și mai tirziu cu novocaină. Experimentată abia în ultimul timp, în 1949, la Timisoara și mai tirziu la Institutul de Endocrinologie, novocaina s-a dovedit extrem de eficientă mai ales în tratamentul cronic. Cercetările clinice arată că tratamentul are ca urmare regenerarea epideimei și părului, influențarea pozitivă a activității sistemului nervos, ceea ce ameliorază funcțiile glandelor endocrine și în general întregul organism. Semnele exterioare ale bătrîneții ca: petele senile, zbrăcirurile, culoarea albă a

părului dispar și ele sau diminuează și similor, se constată o sporire a capacității de efort a inimii, creșterea forței musculare și îmbunătățirea procesului artero-sclerotic.

Totodată, pacienții aflați în tratament devin mai violi, domnici de viață și activitate, se observă la ei o augmentare a capacității psihice. În atara acțiunii terocice asupra căreia au insistat și medicii sovietici A. D. Visnevski și A. A. Visnevski, s-a dovedit deci că novocaina îndeplinește și o acțiune biocatalizatoare, vitaminică, care stimulează procesele vitale. Tocmai de aceea s-a și propus ca novocaină să se dea denumirea de vitamină H.

Realizările dobîndite în domeniul prelungirii vieții sînt în U.R.S.S. cît și la noi în țară au devenit cunoscute în întreaga lume medicală, care le acordă o deosebită importanță.

În Elveția, cu prilejul simposionului de la Basel, din anul 1954, s-a discutat mult despre însemnătatea tesutului conjunctiv pentru organism, studiile și teoria savantului sovietic Bogomolet ocupînd un loc important în aceste discuții. Cercetările acad. prof. dr. C. I. Parhon și ale colaboratorilor săi privind activitatea nervoasă superioară și influența tratamentului asupra sistemului nervos au figurat de asemenea pe ordinea de zi a lucrărilor pe care am ținut-o la Berna despre novocaină și posibilitățile pe care le oferă această în prelungirea vieții a provocat o aprinsă discuție în lumea medicală. Ulterior, conferința a fost publicată într-o revistă terapeutică elvețiană.

Teoria patogenică a îmbătrînirii aparținînd lui Bogomolet a fost viu discutată și la lucrările Congresului terapeutilor germani care a avut loc anul trecut la Karlsruhe, în Republica Federală Germană. Despre experiențele lor cu serul Bogomolet au vorbit medicii Lohsebur (Frankfurt), Filtrîn (S.U.A.), Bode (Berlin) și Meak și Kuhn (R.F.G.). Cercetătorii romîni au arătat că serul a dat rezultate strălucite în tratamentul bolilor aparatului cardio-vascular, în tratamentul bolilor psihice, în schizofrenie, scleroza cerebrală și epilepsie, la bătrîn.

Realizările medicinii în lupta pentru longevitate sînt numeroase și e greu să fie cuprinse în spațiul limitat al unui articol.

Ceea ce trebuie subliniat, însă, aici este faptul că viața omului poate fi prelungită, că realizările din ultimul timp ale mediciniei ne îndreptățesc să credem că nu peste mult timp bătrînețea va deveni o boală tot atît de curabilă ca orice altă, și aceasta datorită, în mare măsură, marelui om de știință I. P. Pavlov care a netezit calea înțelegerii mecanismului îmbătrînirii și a posibilităților unei terapeutici active.

Prof. dr. Ana Aslan
directorul Institutului de Geriatric „Prof. dr. C. I. Parhon”

Porțile sînt deschise

Comentariile presei federale germane la schimbul de mesaje N. A. Bulganin — Konrad Adenauer arată că teza sovietică asupra necesității rezolvării diferendelor pe calea tratativelor între părțile interesate și a activării relațiilor comerciale cîștigă înct dar sigur teren tot mai important.

Intr-adevăr, o serie de ziare vest-germane constată o apropiere între punctele de vedere ale Moscovei și Bonn-ului în ceea ce privește:

1. necesitatea începerii negocierilor a tratativelor guvernamentale în problemele reglării și lărgirii legăturilor comerciale dintre cele două țări și

2. examinarea pe cale diplomatică a colaborării culturale și tehnico-științifice și a încheierii unei convenții similare.

Pe de altă parte se așteaptă pe curînd o notă specială a guvernului federal în problema unificării Germaniei, precum și noi precizări sovietice asupra platformei vitoarelor convorbiri diplomatice.

După cum arată unele ziare, discuțiile ar putea începe la Bonn sau la Moscova în cursul lunii aprilie și ar constitui doar un punct de pornire. Căci este evident că dacă prima etapă a discuțiilor s-ar încheia favorabil, se va putea înainta și în examinarea problemei mai delicate a unificării, problemă în care guvernul federal își mai menține poziția dinainte. Anumii observatori se întreabă, pe drept cuvînt, dacă sugestia sovietică anterioară, repetată în ultimul mesaj al lui N. A. Bulganin, asupra tratativelor directe între cele două state germane nu se va impune înă urmă ca singura soluție operantă.

Nu se poate trece cu vederea că presa din Germania occidentală de actualitate o atenție mult mai mare decît în trecut încă apropiată la ceea ce ea numește „teza sovietică cu privire la cele două state germane” și că, în afară de puținele ziare net-révanșarde, nu se mai face mult loc „eliberării” atît de frecvent întîlnite plîmăi deunzîi. Fapt este că porțile rămîn deschise, că se așteaptă convingerea tratativelor, că atîtuind rigiditate sau altacur deschise (ca acele de care pomenesc mesajul lui N. A. Bulganin) trezesc un ecou tot mai defavorabil în opinia publică vest-germană.

De pe pozițiile rațiunii

S-a pomenit deseori și de multă vreme în presa occidentală despre o așa zisă ofensivă diplomatică sovietică, lăsîndu-se a se înțelege că „lume liberă” ar fi trecut de nevoie în apărare. Interpretarea aceasta tinde să camufleze stîngaci un fapt evident: puterile imperialiste vedeau tot mai mult inițiativa în toate problemele care au răscolit lumea noastră postbelică.

N-a existat, într-adevăr, împrejurarile în viața internațională în care diplomația Uniunii Sovietice să nu eeară jugularea imediată a tot ceea ce putea despărți pe foștii aliați și stînge tot ceea ce ar fi putut deveni sîcîntea unei noi configurații. În problema de neutralizare Austriei evenimentele din Indochina, unificarea Germaniei sau pacificarea Orientului mijlociu, operațiile din Corea sau dearmarea, relațiile economice între est și vest sau arma nucleară Uniunea Sovietică a intervenit de fiecare dată nu cu zădărnice vîgii, ci cu propuneri concrete. O linie unică, neîntreruptă și neoscîntată, a caracterizat în toate pozițiile sovietice: convingerea că deosebirile de vederi sau diferențele internaționale pot și trebuie să fie rezolvate numai pe calea tratativelor.

Aceasta este într-adevăr o politică de pe pozițiile rațiunii, cu totul opusă celeia de pe poziții de forță, o politică de compromis pasnic opusă celeia a santajului și războiului. În această a constat inițiativa sovietică, iar „defensivă” occidentală nu ascun-

dea decît imposibilitatea opunerii unor obiective convingătoare constructive.

Consecență, Uniunea Sovietică a făcut zilele trecute un nou pas înainte în această direcție. V. A. Zorin, reprezentantul U.R.S.S. în subcomiteul comisiei O.N.U. pentru dezarmare, a venit cu noi propuneri utile pentru reducerea în două etape relativ scurte a armamentelor și forțelor armate, pentru interzicerea armelor atomice și cu hidrogen, pentru controlul internațional al reducerii armamentelor și interzicerii armelor nucleare și, în sfîrșit, pentru crearea în Europa a unei zone de limitare și de inspecție a armamentelor.

Propunerile acestea sînt în spiritul hotărîrii Adunării Generale a O.N.U. din 4 noiembrie 1954. Pe de altă par-

te, ele reiau, extînd și aflinesc propunerile sovietice din 17 noiembrie 1956, prezentînd un program mai vast, care îmbrățează toate aspectele delicate și complexe probleme a dezarmării. Ele nu constituie o formulă rigidă, ci o bază largă de discuții. Vor duce aceste discuții la un acord care să împrămoște actuala atmosferă de încordare? Iată ce se întreabă și cere omenirea care do-este fierbînt peacea.

In stil indirect

A fost interesant de observat atîtuindea anumitor cercuri occidentale în prealimă reuniții la Londra a subcomisiei O.N.U. pentru dezarmare. E mai mult decît probabl, că se conta pe răsunătorul ecou al unor noi pro-

...comentată

punerii sovietice. Trebuia deci, dacă nu să se neutralizeze, cel puțin să se amortizeze parțial șocul. Nu s-au luat atîtuindii fățișe și nu s-au pronunțat personalități de primă linie. Dar, pieșii și prin intermediari, s-au auzit lucruri care nu erau destinate să treacă neobservate.

Astfel, revista germană „Bundeswehr Korrespondenz” scria că comitetul N.A.T.O. ar avea informații despre faptul că Uniunea Sovietică ar depăși în timp puterile occidentale în cercetările și perfecționarea armelor noi. Grație sistemului ei social și politic U.R.S.S. ar avea nevoie de numai jumătatea timpului cheltuit de occidentali în aceleași scopuri.

În limbaj mai puțin cifrat, „cercurile N.A.T.O.” înseamnă Pentagonul, „Depășirea în timp” e o completare la formula mai veche a „supremăției militare” sovietice. Iar „Bundeswehr Korrespondenz” este organul oficial al mașinii de război germane renăscute. Totul rîmează cu o îngrijorare care nu se manifestă, dar care se lasă bănuțit. Ceea ce ar suna cam astfel: înarmarea sovietică ar lua-o nu numai cantitativ și calitativ, dar și în timp înaintea înarmării occidentale; producția acestora nu este suficient de concentrată; deci: noi fonduri pentru cercetări, concentrare prin reducere a întreprinderilor care efectuează înarmarea; pînă atunci statu-quo în tratativele cu Uniunea Sovietică.

Cît despre poziția adoptată în aceste discuții, ne lămurește Strauss, ministrul de război al Republicii Federale Germane și mezinul favorit al unchiului transatlantic: dacă Uniunea Sovietică cere, în propunerile ei de limitare a electivelor armate, ca planșel forțelor Marii Britanii și Franței să fie fixat la cîte 750.000 oameni,

R.P.G. revendică și ea dreptul de a poseda o armată cu același efectiv. Ceea ce dacă se ține seama că Marea Britanie își reduce forțele din Europa și că Franța își va ține cea mai mare parte a forțelor sale în Africa, înseamnă că supremația militară continentală trebuie să aparțină Bundeswehrului, bine cunoscut pentru tradițiile lui pasnice.

Duș rece
Anumite oficine occidentale anunțaseră pentru aniversarea revoluției de la 1848 mari manifestații antiguvernamentale și antisovietice la Budapesta.

Manifestații s-au produs într-adevăr. Dar nu în sensul celor scontate. Inițiativa n-au mai avut-o elementele contrarevoluționare și huliganice. Manifestanții au pus accentul pe caracterul social al evenimentelor de la 1848, pe tradiția preluată de Republica Sovietică Ungară din 1919, de Republica Populară Ungară în 1946 și de luptătorii care au sfîrșit contrarevoluția din 1956.

Mai mult, la cîteva zile după aceasta, unitatea lagărului socialist, prietenia care leagă toate țările acestui lagăr de U.R.S.S., au căpătînt un deosebit relief cu ocazia celei de a 38-a aniversări a revoluției proletare maghiare. N. A. Bulganin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a amintit la recepția dată de delegația guvernamentală și de partid a R.P.U. la Moscova, la 21 martie, ziua pro-

clamării Republicii Sovietice Ungare

în 1919, de lupta mililor de unguri alături de muncitorii și soldații ruși pe fronturile războiului civil din Rusia; de salutul adresat de Lenin revoluției proletare din Ungaria; de eliberarea Ungariei de către trupele sovietice în războiul antihitlerist; de ajutorul dat de către trupele sovietice oamenilor muncii din Ungaria pentru înfrîngerea contrarevoluției și a asigurării poporului ungar că Uniunea Sovietică îi va acorda și în viitor ajutor și sprijin dezinteresat.

János Kádár, conducătorul delegației guvernamentale maghiare, a arătat cu aceeași ocazie că adevărata independență a poporului ungar înțea numai de cînd acesta a devenit membru al familiei popoarelor socialiste, că odată cu întărirea unității și legăturilor de prietenie dintre țările socialiste se consolidează și cauza pa-

ci în întreaga lume și a subliniat că poporul ungar înțelege a sluji cel mai bine cauza apărării intereselor sale întîrînd și pe viitor prietenia istorică cu U.R.S.S. care se află în fruntea lagărului socialist.

Așa dar manifestații: de muncă și ordine la Budapesta, de solidaritate socialistă la Moscova. Amatorii de aventură, care sperau să recoltze fructele haosului și ale divergențelor, trebuie să fie aflați în manifestațiile de acest fel un nou duș rece. Al cită-lea?

Cronicar

DULLES IN INSULA PINGUINILOR

Intîmpările care urmează sînt atît de uimitoare, și în parte atît de grele de crezut, încît cer, pentru a fi descrise, un stil deosebit — un stil subtil.

Trei zile și trei nopți a petrecut omniprezentul și omniscentul John Foster Dulles la ședințele S.E.A.T.O., în luna din care noi provocăm în țările Asiei de sud-est.

În cea de a patra zi, Dulles a hotărît să pogoare din înălțimile S.E.A.T.O. în mijlocul corespondenților de presă care-l așteptau, auzindu-l de la cunosținții un gînd care lî chinuie cumplit, glandul... „prezenței rușilor în Antarctica. În cursul anului geozic internațional 1957-1958.”

Agencia Reuter a reprodus în întregime cuvintele lui Dulles: „Trebuie să fim cu foarte mare băgare de seamă. Să nu-l lăsăm pe ruși să desfășoare o activitate pe care oamenii de știință, care au întocmit planurile pentru acest an, au prevăzută-o.”

Așa a grăit Dulles!
Din păcate, agencia Reuter n-a transmis și dialogul, petrecut în șoapte, provocat de aluzia la „primădia comunistă” în Antarctica.

„O, tu, înțelepțule, cel mai înțelept dintre înțelepți! — a întrebat unul din corespondenți. Pe cine pot amenința sovieticii din stațiunea „Mirni”, dacă Antarctica e neocupată și pustie, acoperită a ghețuri vesnice și nu intră în sfera de interes a lui Morgan sau Rockefeller?”

Va înșelați, a mormăit Dulles fără să deschidă gura, Antarctica și insulele din apropiere ei au o populație deasă de pinguini. După ce se știe din romanul lui Anatole France, aceste păsări au fost cîndva creștinate, prin botoc și din greșelă, de un stareț miop. Drept urmare, pinguinii au căpătînt un sufler care, deși mic ca dimensiuni e totuși deajuns de mare pentru ca S.U.A., credincioase rolului lor, să-și asume misiunea de a-i apăra împotriva primejdiei materialismului și a comunismului mondial.

După care, evenimentele s-au desfășurat ca de obicei.
Dulles s-a întors în S.U.A., iar în apropierea Antarcticii au fost instalate puternice posturi de radio: „Vocea pinguinului”, „Pingu-

nul jiber” și „Pi-Bi-Pi”, care au început să răspîndească basme absurde despre pinguini. Au anunțat, de pildă, că în Uniunea Sovietică se află închisi sute de mii de pinguini capturați de marinarii și de oamenii de știință sovietici. Nefericirile pinguini ar fi închisi în lapinud la care noi provocăm în țările Asiei de sud-est.

Întreaga presă alimentată de agențiile americane a început să deplîngă trista soartă a pinguinilor. Zăriștii occidentali au arătat că războiul pinguinilor înalcă prevederile Chartei O.N.U.

În consecință, la Washington s-a ajuns la concluzia că pinguinii au nevoie de un protector puternic și hotărît, pătruns din spiritul marelui de viață american. Dat fiind că printre pinguini, păsări pasnice și în general bune la suflet, nu s-a putut găsi un candidat potrivit, s-a hotărît trimiterea în Antarctica a lui Sin Man și Pin Sin Guin cu misiunea de a asigura păstrarea orănelor. După cîteva timp, la Washington a apărut un individ cu burta și cu minți scurte care s-a dat drept exportator de ghețuri, reprezentant al caselor de comerț pinguine (?)

Folosind acest prilej, funcționarul respectiv din cadrul Departamentului de Stat a ridicat în Congres problema acordării de ajutor economic pinguinilor. Și, curînt, a fost alocată suma de 100 de milioane dolari pentru construirea de baze militare navale și aeriene pe insulele pinguinilor.

„Problema pinguinilor” a fost ridicată și în Organizația Națiunilor Unite. Republicile din America de Sud s-au pronunțat pentru încluderea acestei probleme pe ordinea de zi. Ele au fost sprijinite de reprezentantul ciancșist. „Problema pinguinilor” a început să se întredacă în jurul O.N.U., adomna unul supus și permanent satelit.

Avînd în vedere meritele sale deosebite în „problema pinguinilor” și vorba că lui John Foster Dulles s-a și ridicat un monument pe insulele pinguinilor. Macheta îi înfățișează mîstos ca un rege — ca Henric Pădărarul.

D. Zaslavski